

Förordning om handelspolitiska rättsakter (Trade Omnibus)

Utrikesdepartementet

2011-04-11

Dokumentbeteckning

KOM (2011) 82

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av vissa förordningar om den gemensamma handelspolitiken vad gäller förfarandena för antagande av vissa åtgärder

Sammanfattning

Genom EU-lagstiftningen kan Europeiska kommissionen (kommissionen) tilldelas befogenhet att anta beslut om hur EU:s regelverk ska genomföras.

Kommissionen föreslår, som en följd av Lissabonfördraget, att lagstiftaren ändrar beslutsordningarna i handelspolitiska rättsakter med syfte att skapa en mer enhetlig struktur för genomförande av EU:s rättsakter. Inom handelspolitikens område har fram till nu ett antal särlösningar tillämpats där i vissa fall kommissionen, ensam eller efter konsultation med medlemsstaterna, samt i andra fall rådet, haft befogenhet att anta beslut.

Regeringens övergripande ståndpunkt är att Lissabonfördraget ska respekteras, liksom balansen och rollerna mellan institutionerna som de fastlagts i fördraget. Regeringen anser att det övergripande målet för beslutsprocedurer på handelspolitikens område är att stödja de procedurer och förfaranden som mest gynnar ett frihandelsvänligt genomförande.

1.1 Ärendets bakgrund

Efter Lissabonfördragets ikraftträdande styrs frågan om genomförande av EU:s rättsakter på EU-nivå främst genom två artiklar i EUF-fördraget. Artikel 290 EUF-fördraget reglerar hur befogenhet delegeras till kommissionen att anta s.k. *delegerade akter*. Artikel 291 EUF-fördraget reglerar befogenhet att anta *genomförandeakter* om enhetliga villkor för genomförandet krävs. Fördraget anger att kommissionen som huvudregel ska tilldelas denna befogenhet. I särskilt vederbörligen motiverade fall och i de fall då det är fråga om utrikes- eller säkerhetspolitiska området ska rådet tilldelas befogenheten.

Då delegerade akter utformas kontrolleras kommissionen *i efterhand* av rådet och Europaparlamentet oberoende av varandra genom att delegeringen kan återkallas eller genom att rådet eller Europaparlamentet kan invända mot att den delegerade akten träder i kraft. Då genomförandeakter utformas kontrolleras kommissionen däremot på *förhand* av *medlemsstaterna* genom kommittéförfarande. Kommittéerna är sammansatta av en företrädare för varje medlemsstat och med kommissionen som ordförande. Hur kommittéförfarandet fungerar framgår av kommittéförfarandeförordningen.¹

Idag har flertalet handelspolitiska grundrättsakter beslutsprocesser för genomförande som ligger utanför kommittéförfarandet. Lagstiftaren (rådet enligt tidigare fördrag) har i många fall själv behållit genomförandebefogenheterna, och i andra fall har dessa getts till kommissionen men med möjlighet för rådet att återkalla densamma. (Kommissionen föreslår nu, på basis av Lissabonfördraget att lagstiftaren (rådet och Europaparlamentet) ändrar beslutsordningarna i handelspolitiska rättsakter med syfte att skapa en mer enhetlig struktur för genomförande av EU:s rättsakter. Kommissionens förslag presenterades den 8 mars 2011.

1.2 Förslagets innehåll

I den aktuella rättsakten presenterar kommissionen förslag till en förändring i beslutsordningarna för många centrala handelspolitiska rättsakter, „med syfte att tilldela kommissionen befogenhet att anta genomförandeakter på basis av det nya fördraget. Metoden är att göra en generell anpassning av olika handelsrättsakter till den nya strukturen, istället för att ta ett separat beslut för varje enskild akt.

Det nyligen presenterade förslaget behandlar 24 handelspolitiska rättsakter. Dessa inkluderar grundrättsakter för att anta olika handelspolitiska

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter. EUT L 55 s. 13.

skyddsåtgärder (antidumpningsåtgärder, utjämningsåtgärder och multilaterala skyddsåtgärder). De inkluderar även de förordningar som ger unionen möjlighet att unilateralt införa skyddsåtgärder mot länder med vilka vi har särskilda handelsavtal (exempelvis EFTA-länderna, AVS-länderna, Turkiet, länderna i stabiliserings och associationsprocessen m.fl.) under de regler som gäller i respektive avtal. Även rättsakter som styr EU:s allmänna preferenssystem för utvecklingsländer och de minst utvecklade länderna (GSP och GSP+) omfattas av förslaget. Sammanfattningsvis innebär de viktigare delarna av de föreslagna förändringarna att:

- För de beslut där kommissionen idag har genomförandebefogenheter men rådet har möjlighet att upphäva kommissionens beslut, föreslår kommissionen att kommittéförfarandeförordningens granskningsförfarande tillämpas. Det innebär att det krävs en kvalificerad majoritet av kommitténs medlemmar för att stoppa ett förslag från kommissionen. I vissa situationer kan en enkel majoritet stoppa kommissionen att anta förslaget i granskningsförfarandet. Kommissionen kan då välja att hänskjuta frågan till en omprövningskommitté där det krävs en kvalificerad majoritet för att stoppa förslaget.²
- För de beslut där rådet idag har förbehållit sig själv genomförandebefogenheter menar kommissionen att eftersom dessa akter inte innehåller någon uttalad motivering för varför befogenheten har förbehållits rådet, bör de ändras och befogenheterna istället tilldelas kommissionen som då tillämpar med kommittéförfarande, de föreslår även här att den granskande proceduren används.
- I ett fåtal fall rörande beslut om ändring av rättsakter som förbehållits rådet, föreslås att kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 290 EUF-fördraget.
- De samrådsförfaranden som idag finns föreskrivna i de respektive rättsakterna och som kommissionen anser inte innebär att ett beslut påverkas juridiskt tas bort.

---

² Kommittéförfarandeförordningen innehåller särlösningar för antagandet av vissa handelspolitiska rättsakter.

Förutom dessa frågor som rör beslutsprocessen föreslår kommissionen även vissa ändringar i förordningarna för antidumping och utjämningsåtgärder som inte direkt rör beslutsprocedurer, och som därmed inte kan sägas vara påkallade av en teknisk anpassning till det nya fördraget. Det gäller:

- att tiderna för undersökningar förlängs
- att reglerna för parternas möjlighet att ta del av material ändras.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget har inga direkta effekter på gällande svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionens förslag förväntas inte få några konsekvenser för Sveriges budget. Förslaget förväntas inte heller innebära några direkta effekter på EU-budgeten.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringens övergripande ståndpunkt är att Lissabonfördraget ska respekteras, liksom balansen och rollerna mellan institutionerna som de fastlagts i fördragen. Det övergripande målet såvitt avser beslutsprocedurer och genomförande på handelspolitikens område är att uttala stöd för de procedurer och förfaranden som mest gynnar en frihandelsvänlig handelspolitik.

För merparten av de aktuella handelspolitiska rättsakterna bedöms det varken vara tillrådligt eller en framkomlig väg att bibehålla särreglerna om rådets genomförandebefogenhet. Skälen är dels att de kriterier för när så kan ske är striktare i Lissabonfördraget än Romfördraget³, men också därför att i vissa fall, såsom för antidumping och utjämningsåtgärder, finns särreglering i den horisontella kommittéförfarandeförordningen. Därmed har man mer eller mindre explicit redan slagit fast att kommissionen ska ges genomförandebefogenhet. Men för de handelspolitiska beslut som tangerar eller på annat sätt inverkar på den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken kan det dock vara aktuellt att fortsatt ge rådet genomförandebefogenhet. Regeringen avser därför, tillsammans med andra

---

³ Enligt EG-fördragets artikel 202 kunde rådet ges genomförandebefogenhet ”i särskilda fall” medan artikel 291 EUF-fördraget anger att rådet ska ges genomförandebefogenhet i ”särskilda vederbörligen motiverade fall” samt när det gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

likasinnade länder, att klargöra huruvida fördragets bestämmelser om rådets genomförandebefogenhet kan anses tillämpliga för något eller vissa av de handelspolitiska rättsakternas förfaranden.

Regeringen eftersträvar ökad öppenhet i samtliga beslutsförfaranden. Kommissions förslag om att ta bort existerande samrådsförfaranden i vissa fall begränsar denna öppenhet, inklusive i relation till Europaparlamentet. Regeringen kommer därför driva att relevanta existerande samrådsförfaranden bevaras och där så är tillämpligt anpassas till processen i den horisontella kommittologiförordningen.

Mot bakgrund av att kommissionen i sitt förslag föreslår substantiella ändringar i vissa grundförordningar utöver de som följer av det nya fördraget avser regeringen att, i samråd med andra likasinnade länder, undersöka vilka förbättringar som bör åstadkommas i samband med dessa revideringar i relevanta förordningar.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

De detaljerade ståndpunkterna hos övriga medlemsstater är inte kända. Vad gäller kommissionens förslag om ändringar på området handelspolitiska skyddsåtgärder har ett stort antal medlemsstater framfört att förslaget på flera punkter går utöver vad som krävs för en teknisk anpassning av beslutsreglerna till det nya fördraget. Det verkar finnas ett gemensamt intresse från medlemsstaterna, oavsett inställning till handelspolitiska skyddsåtgärder i övrigt, att säkerställa medlemsstaternas tillgång till information och konsultation.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Frågan har ännu inte behandlats i Europaparlamentet (EP). Det kan dock inte uteslutas att EP kan komma att driva att s.k. delegerad befogenhet i vissa fall ges till kommissionen enligt artikel 290 EUF-fördraget, vilket innebär större inflytande för Europaparlamentet.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden är artikel 207 i EUF-fördraget. Ordinarie lagstiftningsförfarande med rådet och Europaparlamentet.

EU:s gemensamma handelspolitik utgör exklusiv befogenhet för EU. Därför är dessa aspekter inte relevanta i sammanhanget.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens förslag kommer att diskuteras i den handelspolitiska kommittén, i rådsarbetsgrupperna för handelsfrågor samt för det generella preferenssystemet. En första behandling i arbetsgrupperna har inletts i mars 2011 och kommer att pågå under den tid som behövs för att nå fram till en enad syn bland medlemsstaterna på förslaget. Europaparlamentet kommer att börja behandla ärendet när medlemsstaterna enats.

4.2 Fackuttryck/termer

Delegerad befogenhet – Befogenhet som delegeras från lagstiftaren (Europaparlamentet och rådet) till kommissionen, regleras i artikel 290 EUF-fördraget. Delegerad befogenhet kan endast tillämpas om befogenheten härleds från en lagstiftningsakt. Den delegerade befogenheten kan endast tillämpas på akter med allmän räckvidd som inte är lagstiftningsakter och som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av den lagstiftningsakt den är knuten till.

Delegerad akt – akt antagen av kommissionen med delegerad befogenhet.

Genomförandebefogenhet – Befogenhet att, i de fall enhetliga villkor för genomförande krävs, mer precist genomföra rättsligt bindande akter genom att anta genomförandeakter. Lagstiftaren (Europaparlamentet och rådet) kan genom en lagstiftningsakt tilldela kommissionen, eller i vederbörligen motiverade fall rådet, denna befogenhet enligt artikel 291 EUF-fördraget. I de allra flesta fall tillämpas genomförandebefogenhet genom kommittéförfarande.

Genomförandeakt – akt antagen av kommissionen eller rådet med genomförandebefogenhet.

Lagstiftningsakt – I EU-terminologi är det en akt som är antagen med det ordinarie eller det särskilda lagstiftningsförfarandet, se artiklarna 289 och 294 EUF-fördraget

Ordinarie lagstiftningsförfarande – består i att Europaparlamentet, och rådet på förslag från kommissionen gemensamt antar en förordning, ett direktiv eller ett beslut.

Särskilt lagstiftningsförfarande – tillämpas i de särskilda fall som anges i fördraget, t.ex. antagandet av budgeten. Europaparlamentet med medverkan

av rådet eller rådet med medverkan av Europaparlamentet, antar en förordning, ett direktiv eller ett beslut.

2010/11:FPM93

Kommittéförfarande ("kommittologi") avser att kommissionen måste samråda med särskilda kommittéer när den genomför EU-lagstiftning i enlighet med det uppdrag som lagts fast i respektive rättsakt. Kommittéerna består av experter från EU:s medlemsstater och möjliggör för kommissionen att föra en dialog med förvaltningarna i medlemsstaterna innan den vidtar genomförandeåtgärder samtidigt som systemet garanterar medlemsstaternas kontroll över kommissionens genomförandebefogenhet.

Med "kommittéordning" eller "kommittéväsande" avses de olika typer av kommittéer som finns.